

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kaupparekisterilain muuttamisesta ja toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on nopeuttaa kaupparekisteriasioiden käsittelyä siirtämällä eräissä asioissa ratkaisuvaltaa patenti- ja rekisterihallitukselta paikallisviranomaisina toimiville kihlakuntien rekisteritoimistoille.

Kaupparekisterilakiin ehdotetaan muutoksia, joiden mukaan asunto-osakeyhtiötä koskevien perusilmoitusten ja muutosilmoitusten käsittely siirrettäisiin yhtiön kotipaikan kihlakunnan rekisteritoimistoon. Rekisteritoimiston ratkaistaviksi ei kuitenkaan siirrettäisi yhtiöjärjestyksen muutosten rekisteröintiä eikä myöskään päätöksen tekemistä rekisteröinnin epäämisestä. Viimeksi mainitut asiat pysytettäisiin edelleen patenti- ja rekisterihallituksen ratkaistavi-

na. Rekisteröintiä koskevan ratkaisuvallan siirtämisestä huolimatta patenti- ja rekisterihallitus olisi edelleen asunto-osakeyhtiöidenkin osalta kaupparekisteriä pitävä viranomainen.

Kaupparekisterilakiin ehdotetaan myös muutoksia, joilla yksinkertaistettaisiin ja nopeutettaisiin rekisteri-ilmoitusten korjaamista. Toiminimilakiin ehdotetaan eräitä tarkistuksia, jotka seuraavat edellä sanotuista kaupparekisterilain muutoksista. Tarkistukset koskisivat asunto-osakeyhtiön toiminimeä ja toiminimisuojan alkamista.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	3. Voimaantulo	7
1. Nykyinen tilanne	3	LAKITEKSTIT	8
2. Ehdotetut muutokset	3	1. Laki kaupparekisterilain muuttamisesta	8
3. Esityksen valmisteluvaiheet	4	2. Laki toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta ..	9
4. Esityksen taloudelliset, organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	4	LIITTEET	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5	Rinnakkaistekstit	10
1. Lakiehdotusten perustelut	5	1. Laki kaupparekisterilain muuttamisesta	10
1.1. Kaupparekisterilaki	5	2. Laki toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta ..	12
1.2. Toiminimilaki	7	Luonnos asetukseksi kaupparekisteriasetuksen	
2. Tarkemmat säännökset	7	4 ja 27 §:n muuttamisesta	13

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Elinkeinonharjoittajien määrä Suomessa on jatkuvasti kasvanut. Kaupparekisteriin jätettyjen ilmoitusten määrä on viimeisten 12 vuoden aikana lisääntynyt siten, että kun vuonna 1976 niitä tehtiin noin 26 000 kappaletta, vuonna 1988 rekisteriviranomaiselle tehtiin noin 77 000 ilmoitusta. Samalla ilmoitusten sisältö on monipuolistunut ja tullut yrityskauppojen, sulautumisten ja osakepääoman muuttamisten johdosta vaihtelevaksi. Mainituista syistä ja uuden lainsäädännön, muun muassa vuoden 1989 alusta voimaan tulleen avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/88) sekä verotusta koskevien säädösten uudistamisen vuoksi on oletettavissa, että ilmoitusmäärät edelleen kasvavat.

Ilmoitusmäärien jatkuva kasvu ja ilmoitusten monipuolistuminen ovat johtaneet kaupparekisterin ruuhkautumiseen. Käsittelyajat ovat olleet 1980-luvun alussa tapahtuneen osakeyhtiö- ja kaupparekisterilainsäädännön muutoksen jälkeen sangen pitkät. Tällä hetkellä käsittelyaika on keskimäärin noin seitsemän kuukautta. Viraston saamat voimavarojen lisäykset eivät ole olleet suhteessa tapahtuneeseen kasvuun riittäviä ruuhkan purkamiseksi.

Kaupparekisteri on yhteiskuntamme keskeisiä perusrekistereitä. Niin elinkeinonharjoittajien ja muiden rekisteristä tietoja tarvitsevien kuin koko yhteiskunnankin edun mukaista on, että rekisteri olisi mahdollisimman hyvin ajan tasalla — toisin sanoen että uudet elinkeinonharjoittajat ja muutokset rekisterissä oleviin tietoihin kyettäisiin viemään rekisteriin nopeasti ja tehokkaasti. Yhteiskunnan toimintojen kehittyessä kaupparekisteriin kohdistuvat palveluvaatimukset ovat muutoinkin monin tavoin lisääntyneet.

2. Ehdotetut muutokset

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on nopeuttaa kaupparekisteriasioiden käsittelyä. Tämä tapahtuisi ensinnäkin muuttamalla

kaupparekisterilakia (129/79) siten että asunto-osakeyhtiöiden perustamisesta tehtävät perusilmoitukset sekä toiminimenkirjoittajien vaihtumisesta tehtävät muutosilmoitukset siirrettäisiin asunto-osakeyhtiön kotipaikan kihlakunnan rekisteritoimiston käsiteltäviksi ja päätettäviksi. Kun koko maassa on yhteensä 59 rekisteritoimistoa ja voimavaroja rekisteri-ilmoitusten käsittelyyn siten huomattavasti enemmän käytössä kuin käsittelyn tapahtuessa yksin patentti- ja rekisterihallituksessa, voidaan olettaa, että kyseisten ilmoitusten käsittelyaika lyhenisi olennaisesti nykyisestä. Toiseksi tehtävien siirtäminen patentti- ja rekisterihallituksesta paikallisviranomaisille vapauttaisi työvoimaa keskusrekisterissä muihin tehtäviin, mikä edesauttaisi myös muiden kaupparekisteriin tehtävien ilmoitusten käsittelyaikaisten lyhenemistä.

Kaupparekisteriasioissa toimivat paikallisviranomaisina maistraatit niissä kaupungeissa, joissa on maistraatti, sekä kihlakuntien rekisteritoimistot. Paikallisviranomaisen muun muassa säilyttää hallussaan rekisteröityjä yhteisöjä koskevat kaupparekisteriasiakirjojen jäljennökset. Ehdotuksen myötä maistraatit lakkaisivat asunto-osakeyhtiöiden kohdalla olemasta kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisia. Tehtävät siirtyisivät tältä osin maistraatilta asianomaisen alueen rekisteritoimistolle. Tämä on välttämätöntä sen vuoksi, että rekisteröintipäätöksiä tekevällä viranomaisella on oltava hallussaan rekisteröitävää yhtiötä koskevat kaupparekisteriasiakirjat.

Maistraatit toimisivat muiden elinkeinonharjoittajien osalta edelleen paikallisviranomaisina. Tarkoituksena on myöhemmässä vaiheessa, viimeistään maistraattien aiotun lakkauttamisen yhteydessä, siirtää kaupparekisteriasioiden hoito muiltakin osin maistraateilta rekisteritoimistoille. Tästä syystä ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena siirtää asunto-osakeyhtiöitä koskevien ilmoitusten käsittelyä maistraattien tehtäväksi.

Se, että muutos koskisi tässä vaiheessa ainoastaan asunto-osakeyhtiöitä, johtuu pääasiassa kahdesta syystä. Ensinnäkin asunto-osakeyht-

tiöt muodostavat muihin kaupparekisteriin merkittäviin yhteisöihin verrattuna selvästi poikkeavan ryhmän. Asunto-osakeyhtiön tarkoituksena ei ole liiketoiminnan harjoittaminen eikä sen toiminta yleensä tapahdu muualla kuin rakennuksen sijaitsemispaikkakunnalla.

Toinen syy on teknisluonteinen ja liittyy toiminimisuojan alkamiseen. Rekisteröintiin perustuva yksinoikeus toiminimeen on nykyisin voimassa siitä päivästä, jona ilmoitus on saapunut patentti- ja rekisterihallitukselle. Järjestelmän toimivuus edellyttää käytännössä, että koko ajan on tiedossa, mitä toiminimiä rekisteriin on ilmoitettu. Kihlakuntien rekisteritoimistoihin hajautetussa järjestelmässä toiminimisuojan tällainen järjestely kaikkien elinkeinonharjoittajien kohdalla on mahdollinen vasta, kun kaupparekisterin saattaminen automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuvaksi on toteutettu ja kaikki rekisteritoimistot ovat tässä järjestelmässä mukana. Asunto-osakeyhtiöissä toiminimisuojan alkaminen on kuitenkin mahdollista järjestää alkavaksi jo siitä päivästä, kun ilmoitus saapuu kihlakunnan rekisteritoimistolle. Toiminimien rekisterinpidollinen erottuvuus myös valtakunnallisessa rekisterissä taattaisiin nimittäin muuttamalla toiminimilakia (128/79) siten, että asunto-osakeyhtiön toiminimestä tulisi käydä ilmi myös yhtiön kotipaikka.

Ehdotettu järjestely saattaa aiheuttaa asunto-osakeyhtiöiden puolesta toimiville epä-tietoisuutta oikeasta viranomaisesta niissä kaupungeissa, joissa lainmuutoksen seurauksena toimisi kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisena sekä maitraatti että kihlakunnan henkikirjoittaja. Toisaalta ehdotus ei merkitse tilanteen muuttumista nykyisestä muiden yhteisöjen ja elinkeinonharjoittajien kohdalla.

Asunto-osakeyhtiöitä on kaupparekisterissä noin 47 000 kappaletta. Vuosittain perustetaan 2 500—3 000 uutta asunto-osakeyhtiötä ja rekisterissä olevista asunto-osakeyhtiöistä tehdään noin 10 000 muutosilmoitusta. Ehdotus merkitsisi kaikkien perusilmoitusten ja arviolta kahden kolmasosan muutosilmoituksista eli yhteensä 9 000—10 000 ilmoituksen siirtymistä patentti- ja rekisterihallituksesta kihlakuntien rekisteritoimistojen käsiteltäviksi.

3. Esityksen valmisteluvaiheet

Patentti- ja rekisterihallitus asetti syksyllä 1988 työryhmän selvittämään mahdollisuuksia siirtää asuntoyhteisöjen perus- ja muutosilmoitusten rekisteröinti kaupparekisteristä paikallisviranomaisille. Työryhmässä olivat patentti- ja rekisterihallituksen lisäksi edustettuina oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö sekä henkikirjoittajia ja asunto-osakeyhtiöitä edustavat järjestöt.

Työryhmän hallituksen esityksen muotoon laatimasta ehdotuksesta antoivat pyynnöstä lausuntonsa sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, Asukasliitto, Asuntokiinteistöliitto, Asuntorakennuttajayhdistys, Keskuskauppakamari, Suomen Henkikirjoittajayhdistys, Suomen Isännöitsijäliitto, Suomen Kiinteistöliitto, Suomen Rakennusliikkeiden Liitto ja Suomen Rakennusurakoitsijaliitto. Kaikki lausunnonantajat pitivät ehdotuksen toteuttamista tarpeellisena.

Hallituksen esitys on laadittu työryhmän ehdotuksen ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta oikeusministeriössä.

4. Esityksen taloudelliset, organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Kihlakuntien rekisteritoimistot eivät suorita nykymuotoista henkikirjoitusta vuoden 1989 jälkeen. Esityksen aiheuttama työtehtävien lisäys rekisteritoimistoissa voidaan hoitaa henkikirjoituksesta vapautuvalla henkilöstöllä. Ehdotus ei näin ollen aiheuttaisi valtiolle henkilöstölisäyksiä. Sen sijaan uudistus vaatii kihlakuntien rekisteritoimistojen henkilöstön kouluttamista ehdotettuja uusia tehtäviä varten. Viranomaisten keskinäistä tehtäväjakoa esitys muuttaisi niin, että paikkallisviranomaiselle kuuluvat tehtävät siirtyisivät asunto-osakeyhtiöiden osalta maisraateilta kihlakuntien rekisteritoimistoille. Viimeksi mainittu edellyttää myös asunto-osakeyhtiöitä koskevan asiakirja-aineiston siirtämistä vastaavasti viranomaiselta toiselle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kaupparekisterilaki

1 §. Kaupparekisterilain 1 §:ssä säädetään muun muassa kaupparekisteritehtäviä hoitavista viranomaisista. Kaupparekisteriä pitävänä viranomaisena toimii patentti- ja rekisterihallitus, jota laissa kutsutaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja väestökirjahlinnosta annetussa laissa (76/84) tarkoitetut rekisteritoimistot. Rekisteriin tehtävät ilmoitukset käsittelee ja niiden rekisteriin merkitsemisestä päättää patentti- ja rekisterihallitus. Se myös huolehtii päätösten perusteella tapahtuvasta ilmoitusten rekisteriin merkitsemisestä ja rekisteröinnin kuuluttamisesta. Paikallisviranomaisten tehtävänä on lähettää niille jätetyt ilmoitukset patentti- ja rekisterihallitukselle. Lisäksi ne antavat kaupparekisterioitteita sekä jäljennöksiä hallussaan olevista rekisteröinti-asiakirjojen kaksoiskappaleista.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan vain sanonnallista muutosta käyttämällä rekisteritoimistoista selvyuden vuoksi ilmaisua ”kihlakuntien rekisteritoimistot”.

Pykälään lisättäväksi ehdotetun uuden 3 momentin mukaan asunto-osakeyhtiöiden kaupparekisteriin tehtävien 19 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten rekisteriin merkitsemisestä päättäisi 2 momentista poiketen sen kihlakunnan rekisteritoimisto, jonka virka-alueella yhtiön kotipaikka on. Ilmoituksen käsittelevä rekisteritoimisto määräytyisi yhtiöjärjestyksessä mainitun kotipaikan mukaan. Patentti- ja rekisterihallitus olisi kuitenkin edelleen kaupparekisteriä pitävä viranomainen myös asunto-osakeyhtiöiden kohdalla.

Uudessa 3 momentissa ehdotetaan myös, että asunto-osakeyhtiöiden osalta paikallisviranomaisia olisivat vain kihlakuntien rekisteritoimistot eivätkä siten enää maistraatit. Muutos on välttämätön seuraus ehdotetusta tehtävien siirtämisestä patentti- ja rekisterihallitukselta rekisteritoimistoille. Muutoksen toteuttaminen vaatii käytännössä kaikkien maistraateissa olevien asunto-osakeyhtiöitä koskevien kaupparekisteriasiakirjojen siirtämistä asianomaisten kihlakuntien rekisteritoimistoihin.

19 a §. Lakiin lisättäväksi ehdotetussa pykälässä säädettäisiin siitä, mitä tehtäviä patentti- ja rekisterihallitukselta siirretään kihlakunnan rekisteritoimistoille.

Pykälän 1 momentin mukaan yhtiön kotipaikan rekisteritoimisto käsittelee asunto-osakeyhtiön kaupparekisteriin tehtävät perusilmoitukset sekä muutosilmoitukset eräin poikkeuksin. Perusilmoitukset ovat yhtiön perustamisesta tehtäviä rekisteri-ilmoituksia. Muutosilmoitukset taas ovat lain 14 §:n mukaan ilmoituksia, jotka on tehtävä, jos kaupparekisteriin merkityssä asiantilassa tapahtuu muutos. Näistä tavallisimpia ovat toiminimenkirjoittajien vaihtumisesta ja yhtiöjärjestyksen muuttamisesta tehtävät ilmoitukset, mutta muutosilmoituksia ovat myös esimerkiksi lain 18 §:ssä tarkoitetut yhtiön selvitys- ja suoritustilaa samoin kuin sulautumista koskevat ilmoitukset ja lain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus lopputilityksen antamisesta. Sen sijaan tuomioistuimen tiedonannot, jotka lähetetään kaupparekisterilaissa ja muissa laeissa olevien säännösten nojalla, eivät ole tässä tarkoitettuja muutosilmoituksia. Tuomioistuimen tulee toimittaa ne edelleen suoraan patentti- ja rekisterihallitukselle.

Pykälän 2 momentti sisältää kaksi rajoitusta 1 momentissa ehdotettuun rekisteritoimiston ratkaisuvaltaan. Rekisteritoimiston tulisi ensinnäkin saattaa patentti- ja rekisterihallituksen päätettäväksi sellainen muutosilmoitus, joka sisältää päätöksen yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Näin ollen rekisteritoimiston päätettäviä muutosilmoituksia olisivat käytännössä toiminimenkirjoittajien vaihtumisesta tehtävät ilmoitukset. Yhtiöjärjestyksen muutosilmoitusten rekisteröintiin on arvioitu liittyvän yleensä siinä määrin muita ilmoituksia enemmän oikeudellisesti vaikeiden kysymysten selvittelyä, että nämä asiat on pidetty tarpeellisena pysyttää ainakin tässä vaiheessa patentti- ja rekisterihallituksen ratkaistavina.

Toiseksi rekisteritoimiston olisi saatettava patentti- ja rekisterihallituksen päätettäväksi jokainen sellainen ilmoitus, jonka rekisteröinti olisi rekisteritoimiston harkinnan mukaan evättävä. Näissäkin tapauksissa rekisteritoimiston tulisi esitarkastaa ilmoitus ja pyrkiä korjauttamaan se 21 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti.

Kihlakunnan rekisteritoimisto voisi pykälän nojalla hyväksyä ilmoituksen rekisteriin merkittäväksi, mutta ei voisi päättää rekisteröinnin epäämisestä. Rekisteritoimiston hyväksyvästä päätöksestä ei voisi valittaa. Se, joka katsoo rekisteröinnistä aiheutuvan itselleen haittaa, voi nostaa kaupparekisterilain 22 §:ssä tai toiminimilain 20 §:ssä mainittun rekisterimerkinän kumoamiskanteen.

Kihlakunnan rekisteritoimiston tulisi tutkia ilmoitus, ja jos ilmoitus on puutteellinen tai virheellinen, kehottaa ilmoituksen tekijää täydentämään tai korjaamaan ilmoitustaan 21 §:n mukaisesti. Tehtyään päätöksen ilmoituksen rekisteriin merkitsemisestä rekisteritoimiston tulisi viipymättä lähettää päätös patentti- ja rekisterihallitukselle kaupparekisteriin merkittäväksi. Rekisteriviranomainen merkitsee elinkeinonharjoittajat rekisteriin yleensä siinä aikajärjestyksessä, jossa päätökset niiden rekisteriin merkitsemisestä on tehty. Kihlakunnan rekisteritoimiston tekemien päätösten osalta merkinnät tehtäisiin vastaavasti siinä järjestyksessä, jossa päätökset ovat saapuneet patentti- ja rekisterihallitukselle. Tästä säädettäisiin tarkemmin kaupparekisteriasetuksen 4 ja 27 §:ssä.

21 §. Pykälässä säädetään menettelystä silloin, kun ilmoitus on puutteellinen tai kun rekisteriviranomainen tai kihlakunnan rekisteritoimisto havaitsee muun esteen rekisteröinnille olevan olemassa. Pykälän 1 momentin mukaan ilmoituksen tekijää olisi kehotettava määräajassa, jonka tulee olla vähintään kaksi kuukautta, antamaan lausuntonsa tai ryhtymään tarvittaviin toimiin uhalla, että asia muuten raukeaa.

Tällä hetkellä ilmoituksen raukeaminen edellyttää kahta välipäätöstä. Kun rekisteriviranomainen on lähettänyt ilmoituksen sen tekijälle korjattavaksi, ilmoitus saattaa olla vireillä vuosia, jos sitä ei palauteta korjattuna. Ilmoituksen raukeaminen edellyttää toisen samansisältöisen, mutta määräajalla varustetun korjauskehotuksen lähettämistä. Ehdotuksen mukaan tästä menettelystä luovuttaisiin, jolloin jo ensimmäisen välipäätöksen palauttamiselle voitaisiin asettaa määräaika. Mikäli ilmoitusta ei palautettaisi annetun määräajan kuluessa, se raukeaisi.

Muutoksella on tarkoitus yksinkertaistaa rekisteröintimenettelyä ja nopeuttaa ilmoitusten käsittelyä. Ilmoituksen pitkä vireilläoloaika johtaa usein siihen, että ilmoitetut asiat kuten

yhtiön hallituksen kokoonpano tai nimenkirjoittajat muuttuvat jo ennen rekisteröintiä. Samoin ilmoituksen jättäneen henkilön tai käsitteijän vaihtuminen voi vaikeuttaa ilmoituksen rekisteröintikuntoon saattamista. Ehdotettu sanamuoto vastaa asiallisesti patenttilain 15 §:n, tavaramerkkilain (7/64) 19 §:n ja mallioikeuslain (221/71) 14 §:n säännöksiä.

Pykälän 3 momentin nojalla korjausmenetely koskisi myös kihlakunnan rekisteritoimistoa sen käsitellessä asunto-osakeyhtiön ilmoitusta. Rekisteritoimisto voisi myös antaa uuden korjauskehotuksen, jos ilmoitus ei korjauksenkaan jälkeen ole rekisteröintikelpoinen. Se ei kuitenkaan voisi evätä rekisteröintiä, vaan sen tulisi tällaisessa tapauksessa siirtää asia rekisteriviranomaisen päätettäväksi.

Pykälässä tarkoitettu kehoitus tulee antaa kirjallisesti. Käytännössä rekisteriviranomainen ja kihlakunnan rekisteritoimisto voivat jo ennen tällaisen välipäätöksen lähettämistä ottaa ilmoituksen tekijään yhteyttä puhelimitse tai kirjallisesti rekisteröintiesteen poistamiseksi.

27 §. Pykälässä säädetään viranomaisesta, jolle kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voidaan jättää. Ilmoitus voidaan nykyään jättää joko suoraan patentti- ja rekisterihallitukselle tai antaa paikallisviranomaiselle, joka toimittaa sen edelleen ensisimainitulle.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan sanonnallista muutosta ilmoitusten jättämistäjärjestyksestä siten, että ensiksi mainitaan ilmoituksen jättäminen paikallisviranomaisen kautta. Muutoksella on tarkoitus korostaa paikallisviranomaisen asemaa ilmoitusten vastaanottajana ja erilaisten neuvontapalvelujen antajana.

Asunto-osakeyhtiöstä kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voitaisiin pykälän 2 momentin mukaan antaa kuitenkin vain yhtiön kotipaikan rekisteritoimistolle. Tämä on perusteltua, kun ehdotetun 19 a §:n mukaan rekisteritoimiston tulee myös päättää yleensä ilmoituksen rekisteriin merkitsemisestä. Asunto-osakeyhtiötä koskeva ilmoitus olisi jätettävä rekisteritoimistolle silloinkin, kun kysymys on yhtiöjärjestyksen muuttamisesta, jolloin rekisteröinnistä päättää patentti- ja rekisterihallitus.

Jos ilmoitus on jätetty väärälle viranomaiselle, tämän tulee siirtää se hallintomenettelylain (598/82) 8 §:n nojalla oikealle viranomaiselle. Tällöin kuitenkin oikeusvaikutukset, jotka liittyvät ilmoituksen saapumiseen, syntyvät

vasta silloin, kun ilmoitus saapuu oikealle viranomaiselle.

Ilmoituksen käsittelevä rekisteritoimisto määräytyisi yhtiöjärjestyksessä mainitun kotipaikan mukaan. Yhtiön kotipaikan muutos on yhtiöjärjestyksen muutos, joka tulee voimaan vasta rekisteröinnillä. Kotipaikan muutoksen sisältävä muutosilmoitus tulisi täten jättää siihen rekisteritoimistoon, jonka virka-alueella yhtiö ilmoituksen jättämishetkellä on.

1.2. Toiminimilaki

7 §. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että asunto-osakeyhtiön toiminimestä tulee selvästi ilmetä paitsi se, että yhtiö on asunto-osakeyhtiö, myös yhtiön kotipaikka.

Asunto-osakeyhtiöt ovat elinkeinotoimintaa harjoittaviin yhtiöihin verrattuina toiminimensä suhteen poikkeava ryhmä. Koska asunto-osakeyhtiön tarkoituksena ei ole elinkeinotoiminnan harjoittaminen, sen toiminimellä ei ole samanlaista kaupallista merkitystä kuin muiden yhtiöiden toiminimellä. Asunto-osakeyhtiön toiminimen ensisijaisena tarkoituksena on yksilöidä yhtiö. Näin ollen toiminimilain sekoitettavuussäännöksiä ei voitane soveltaa asunto-osakeyhtiöihin. Sen sijaan kaupparekisterilain 20 §:n sisältämä vaatimus, että toiminimen tulee selvästi erota rekisterissä ennestään olevista toiminimistä, koskee myös asunto-osakeyhtiöitä.

Käytännössä rekisteriviranomainen on merkinnyt rekisteriin asunto-osakeyhtiöiden toiminimiä, jotka eroavat toisistaan hyvinkin vähän. Rekisteröintiin on riittänyt, että eroa on esimerkiksi kadun numeron verran tai että toiseen toiminimistä on sisällytetty paikkakunnan nimi. Kun asunto-osakeyhtiöiden ilmoituksia käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin maan kaikissa kihlakuntien rekisteritoimistoissa, ei toiminimilain nykyisten säännösten puitteissa voitaisi estää sitä, että eri rekisteritoimistot hyväksyisivät asunto-osakeyhtiöille toiminimiä, jotka eivät lainkaan erottuisi toisistaan. Asunto-osakeyhtiön toiminimeen sisällytettävä maininta yhtiön kotipaikasta ehkäisee käytännössä saman toiminimen hyväksymisen useammalle asunto-osakeyhtiölle.

Vaatimusta kotipaikan merkitsemisestä toiminimeen ei ulotettaisi ennen tämän lain voi-

maantuloa rekisteröityihin tai vireille saatettuihin toiminimiin.

12 §. Rekisteröintiin perustuva yksinoikeus toiminimeen on pykälän mukaan nykyisin voimassa siitä päivästä, jona ilmoitus on saapunut rekisteriviranomaiselle rekisteröintiä varten. Kun asunto-osakeyhtiöiden perusilmoitusten ja eräiden muutosilmoitusten käsittely ja niistä päättäminen siirrettäisiin yhtiön kotipaikan rekisteritoimistolle, on perusteltua, että asunto-osakeyhtiön yksinoikeus toiminimeen olisi voimassa siitä päivästä, jona ilmoitus on saapunut yhtiön kotipaikan rekisteritoimistolle. Ottaen huomioon edellä mainitun 7 §:n 1 momentin 4 kohtaan tehtävän muutoksen, rekisteritoimistolla on edellytykset asunto-osakeyhtiöiden toiminimien ratkaisemiseen.

2. Tarkemmat säännökset

Kaupparekisterilakiin ehdotettuihin muutoksiin liittyen on muutettava myös kaupparekisteriasetusta. Asetuksen muutokset koskisivat sitä aikajärjestyssä, jossa merkinnät tehdään kaupparekisteriin, sekä rekisteröintipäätösten toimittamista kihlakunnan rekisteritoimistosta patentti- ja rekisterihallitukselle. Esityksen liitteenä on luonnos asetuksen muuttamisesta.

3. Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta.

Muutokset eivät koskisi voimaantulohekellä vireillä olevia ilmoituksia vaan ainoastaan ilmoituksia, jotka tehdään lain voimaantulon jälkeen. Ilmoitus katsotaan tehdyksi, kun ilmoitusasiakirjat on jätetty viranomaiselle tai kun ne ovat tälle postitse saapuneet. Toiminimilain 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittua vaatimusta kotipaikan sisällyttämisestä asunto-osakeyhtiön toiminimeen ei ulotettaisi koskemaan ennen muutosten voimaantuloa rekisteröityä toiminimeä eikä tuolla hetkellä vireillä olevan ilmoituksen sisältämää toiminimeä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kaupparekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 1 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti ja 27 §, niistä 1 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 20 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (78/84), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 4 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla (834/81) ja mainitulla 20 päivänä tammikuuta 1984 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 19 a § ja 21 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

— — — — —
 Kaupparekisteriä pitää patentti- ja rekisterihallitus, jota tässä laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriasioden paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja kihlakuntien rekisteritoimistot. Rekisteriviranomainen toimittaa kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista jäljennökset paikallisviranomaisille.

Paikallisviranomaisina asunto-osakeyhtiöiden osalta toimivat vain kihlakuntien rekisteritoimistot, jotka 19 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös päättävät näiden yhtiöiden kaupparekisteriin tehtävien ilmoitusten rekisteriin merkitsemisestä.

— — — — —

19 a §

Asunto-osakeyhtiön kaupparekisteriin tehtävän perus- ja muutosilmoituksen käsittelee ja sen rekisteriin merkitsemisestä päättää sen kihlakunnan rekisteritoimisto, jonka virka-alueella yhtiön kotipaikka on.

Jos ilmoitus sisältää päätöksen yhtiöjärjestyksen muuttamisesta tai jos ilmoituksen rekisteröinti olisi 21 §:ssä säädetyn menettelyn jälkeen evättävä, rekisteritoimiston tulee saattaa asia rekisteriviranomaisen päätettäväksi.

21 §

Jos ilmoitus on puutteellinen tai jos rekiste-

riviranomainen havaitsee muun esteen rekisteröinnille, ilmoituksen tekijää on kehotettava määrääjassa, jonka tulee olla vähintään kaksi kuukautta, antamaan lausuntonsa tai ryhtymään tarvittaviin toimiin uhalla, että asia muuten raukeaa.

— — — — —

Myös yhtiön kotipaikan rekisteritoimiston on noudatettava 1 momentin säännöstä käsitellessään asunto-osakeyhtiön ilmoitusta. Rekisteritoimisto voi kuitenkin antaa uuden kehotuksen, jos siihen on aihetta.

27 §

Kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voidaan jättää paikallisviranomaiselle rekisteriviranomaiselle toimitettavaksi tai antaa suoraan rekisteriviranomaiselle. Kun ilmoitus on jätetty paikallisviranomaiselle, katsotaan elinkeinonharjoittajalle tässä tai muualla laissa säädetty ilmoitusvelvollisuus täytetyksi.

Asunto-osakeyhtiötä koskeva kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voidaan kuitenkin antaa vain yhtiön kotipaikan rekisteritoimistolle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 19 _____.

Tätä lakia sovelletaan niihin ilmoituksiin, jotka tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki

toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/79) 7 §:n 1 momentin 4 kohta ja 12 § näin kuuluviksi:

7 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, on toiminimen muodosta voimassa seuraavaa:

4) osakeyhtiön toiminimessä tulee olla sana ”osakeyhtiö” tai sen yleisesti tunnettu lyhenne, ja jos kysymyksessä on asunto-osakeyhtiö, tulee tämän seikan ja yhtiön kotipaikan selvästi ilmetä toiminimestä;

nimeen on voimassa siitä päivästä, jona ilmoitus on saapunut rekisteriviranomaiselle rekisteröintiä varten. Asunto-osakeyhtiön yksinoikeus toiminimeen on kuitenkin voimassa siitä päivästä, jona ilmoitus on saapunut yhtiön kotipaikan rekisteritoimistolle.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä
kuuta 19 .

Tätä lakia sovelletaan toiminimeen, jota koskeva ilmoitus tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

12 §

Rekisteröintiin perustuva yksinoikeus toimi-

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Matti Louekoski*

1.

L a k i**kaupparekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/79) 1 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentti ja 27 §, niistä 1 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 20 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (78/84), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 4 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla (834/81) ja mainitulla 20 päivänä tammikuuta 1984 annetulla lailla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä lakiin uusi 19 a § ja 21 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kaupparekisteriä pitää patentti- ja rekisterihallitus, jota tässä laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja rekisteritoimistot. Rekisteriviranomainen toimittaa kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista jäljennökset paikallisviranomaisille.

Kaupparekisteriä pitää patentti- ja rekisterihallitus, jota tässä laissa sanotaan rekisteriviranomaiseksi. Kaupparekisteriasioiden paikallisviranomaisina toimivat maistraatit ja *kihlakuntien* rekisteritoimistot. Rekisteriviranomainen toimittaa kaupparekisteristä ja siihen liittyvistä asiakirjoista jäljennökset paikallisviranomaisille.

Paikallisviranomaisina asunto-osakeyhtiöiden osalta toimivat vain kihlakuntien rekisteritoimistot, jotka 19 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myös päättävät näiden yhtiöiden kaupparekisteriin tehtävien ilmoitusten rekisteriin merkitsemisestä.

19 a §

Asunto-osakeyhtiön kaupparekisteriin tehtävän perus- ja muutosilmoituksen käsittelee ja sen rekisteriin merkitsemisestä päättää sen kihlakunnan rekisteritoimisto, jonka virka-alueella yhtiön kotipaikka on.

Jos ilmoitus sisältää päätöksen yhtiöjärjestyksen muuttamisesta tai jos ilmoituksen rekisteröinti olisi 21 §:ssä säädetyn menettelyn jälkeen evättävä, rekisteritoimiston tulee saattaa asia rekisteriviranomaisen päätettäväksi.

Voimassa oleva laki

21 §

Jos ilmoitus on puutteellinen tai jos rekisteriviranomainen havaitsee muun esteen rekisteröimiselle *olevan olemassa*, ilmoituksen tekijälle on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen taikka ilmoituksen täydentämiseen tai oikaisemiseen. Jollei ilmoituksen tekijä kohtuullisessa ajassa käytä tällaista tilaisuutta hyväkseen, rekisteriviranomaisen on kirjallisesti kehoitettava häntä ryhtymään tarvittaviin toimiin kahden kuukauden kuluessa kehotuksen lähettämisestä uhalla, että asia muuten raukeaa.

27 §

Kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voidaan antaa suoraan rekisteriviranomaiselle tai jättää paikallisviranomaiselle rekisteriviranomaiselle toimitettavaksi. Kun ilmoitus on jätetty paikallisviranomaiselle, katsotaan elinkeinonharjoittajalle tässä tai muualla laissa säädetty ilmoitusvelvollisuus täytetyksi.

Ehdotus

21 §

Jos ilmoitus on puutteellinen tai jos rekisteriviranomainen havaitsee muun esteen *rekisteröinnille*, ilmoituksen *tekijää on kehoitettava määräajassa, jonka tulee olla vähintään kaksi kuukautta, antamaan lausuntonsa tai ryhtymään tarvittaviin toimiin* uhalla, että asia muuten raukeaa.

Myös yhtiön kotipaikan rekisteritoimiston on noudatettava 1 momentin säännöstä käsitellessään asunto-osakeyhtiön ilmoitusta. Rekisteritoimisto voi kuitenkin antaa uuden kehotuksen, jos siihen on aihetta.

27 §

Kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voidaan jättää *paikallisviranomaiselle rekisteriviranomaiselle toimitettavaksi tai antaa suoraan rekisteriviranomaiselle*. Kun ilmoitus on jätetty paikallisviranomaiselle, katsotaan elinkeinonharjoittajalle tässä tai muualla laissa säädetty ilmoitusvelvollisuus täytetyksi.

Asunto-osakeyhtiötä koskeva kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus voidaan kuitenkin antaa vain yhtiön kotipaikan rekisteritoimistolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Tätä lakia sovelletaan niihin ilmoituksiin, jotka tehdään tämän lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki**toiminimilain 7 ja 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/79) 7 §:n 1 momentin 4 kohta ja 12 § näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, on toiminimen muodosta voimassa seuraavaa:

4) osakeyhtiön toiminimessä tulee olla sana ”osakeyhtiö” tai sen yleisesti tunnettu lyhen-
nys, ja jos kysymyksessä on asunto-osakeyh-
tiö, tulee tämän seikan selvästi ilmetä toimini-
mestä;

4) osakeyhtiön toiminimessä tulee olla sana
”osakeyhtiö” tai sen yleisesti tunnettu lyhen-
nys, ja jos kysymyksessä on asunto-osakeyh-
tiö, tulee tämän seikan *ja yhtiön kotipaikan*
selvästi ilmetä toiminimestä;

12 §

Rekisteröintiin perustuva yksinoikeus toimi-
nimeen on voimassa siitä päivästä, jona ilmoi-
tus on saapunut rekisteriviranomaiselle rekiste-
röintiä varten.

12 §

Rekisteröintiin perustuva yksinoikeus toimi-
nimeen on voimassa siitä päivästä, jona ilmoi-
tus on saapunut rekisteriviranomaiselle rekiste-
röintiä varten. *Asunto-osakeyhtiön yksinoi-
keus toiminimeen on kuitenkin voimassa siitä
päivästä, jona ilmoitus on saapunut yhtiön
kotipaikan rekisteritoimistolle.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .*

*Tätä lakia sovelletaan toiminimeen, jota
koskeva ilmoitus tehdään tämän lain voimaan-
tulon jälkeen.*

Asetus

kaupparekisteriasetuksen 4 ja 27 §:n muuttamisesta

Oikeusministerin esittelystä muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisteriasetuksen (208/79) 4 ja 27 § näin kuuluviksi:

4 §

Ilmoitetut elinkeinonharjoittajat merkitään rekisteriin siinä aikajärjestyksessä, jossa päätökset niiden rekisteriin merkitsemisestä on tehty tai päätökset ovat rekisteriviranomaiselle saapuneet. Jokaiselle ilmoitetulle elinkeinotoiminnalle, yhteisölle tai säätiölle annetaan oma rekisterinumeronsa. Numerointi jatkuu suorassa numerojärjestyksessä. Rekisteriin merkitään lisäksi rekisteröinnin päivämäärä sekä sen kaupparekisterilehden numero, jossa rekisteröintiä koskeva kuulutus julkaistaan.

27 §

Paikallisviranomaisen on viipymättä lähetettävä sille jätetty ilmoitus kaksoiskappaleineen ja kumpaankin kappaleeseen kuuluvine liitteineen rekisteriviranomaiselle, jollei ilmoitus ole

kaupparekisterilain 19 a §:n nojalla kihlakunnan rekisteritoimiston käsiteltävä.

Kihlakunnan rekisteritoimiston on tehtyään kaupparekisterilain 19 a §:n 1 momentin nojalla päätöksen asunto-osakeyhtiötä koskevan ilmoituksen rekisteriin merkitsemisestä lähetettävä viipymättä päätös ja ilmoituksen kaksoiskappale liitteineen rekisteriviranomaiselle.

Kaupparekisterilain 19 a §:n 2 momentin nojalla rekisteriviranomaisen päätettäväksi saatettava ilmoitus on viipymättä lähetettävä sille kaksoiskappaleineen ja kumpaankin kappaleeseen kuuluvine liitteineen.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Tätä asetusta sovelletaan niihin ilmoituksiin, jotka tehdään tämän asetuksen voimaantulon jälkeen.

